

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15.3.2012
COM(2012) 107 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**om gennemførelsen, resultaterne og den samlede vurdering
af det europæiske år 2010 for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse**

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

om gennemførelsen, resultaterne og den samlede vurdering af det europæiske år 2010 for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

1. BAGGRUND: OPBYGGE POLITISK ENGAGEMENT I EN KRISETID

1.1. Indledning

I 2008 bekræftede Rådet og Europa-Parlamentet, at kampen mod fattigdom og social udstødelse var et centralt engagement i EU og dets medlemsstater, og enedes om at udpege 2010 som det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (herefter EY2010)¹.

EY2010 faldt sammen med en tid med økonomiske og sociale udfordringer, der ansporede til mobilisering og bidrog til at sætte fattigdom og social udstødelse i fokus på Europa 2020-dagsordenen. EY2010 fremhævede den afgørende betydning af borgernes engagement og bevidsthed og gav mulighed for en positiv deltagelse af mænd og kvinder, der lever i fattigdom. EY2010 viste også, at Europa kan tilskynde til nye modeller for styring, og understregede behovet for at bygge flere broer mellem de vigtigste aktører. Men krisen ramte de mennesker, der oplever fattigdom og social udstødelse, og dem, der arbejder med dem på daglig basis, hvilket gør det svært at mærke den fulde virkning af initiativet.

I overensstemmelse med afgørelsen om oprettelse af EY2010 giver denne rapport en oversigt over gennemførelsen, resultaterne og de overordnede resultater af det europæiske år, der bygger på konklusionerne af en ekstern evaluering².

1.2. EU-koordinering vedrørende social integration

Ved lanceringen af Lissabonstrategien i marts 2000 opfordrede Det Europæiske Råd medlemsstaterne og Kommissionen til inden 2010 at gøre "en markant indsats" for at få udryddet fattigdommen", og Det Europæiske Råd har lige siden bekræftet denne målsætning. Den åbne koordinationsmetode vedrørende social beskyttelse og social integration (*Social OMC*) blev udviklet for at sikre politisk koordinering blandt medlemsstaterne. Dette har hjulpet til at identificere fælles udfordringer, har udvidet den fælles vidensbase og støttet god regeringsførelse. Men arbejdet er endnu ikke afsluttet med hensyn til at styrke politisk engagement og synlighed, samspil med andre politikområder og ejerskab hos alle relevante aktører.

1.3. Det europæiske år 2010 og dets mål

Da det første årti af EU-samarbejdet om fattigdom og social udstødelse nærmede sig sin afslutning, blev EY2010 designet til at fungere som en katalysator for bevidstgørelse,

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1098/2008/EF af 22. oktober 2008.

² Europa-Kommissionen har anmodet en ekstern kontrahent om at udføre ex post-evalueringen (fra den 16. december 2009 til den 16. april 2011). Rapporten blev afsluttet i juni 2011.

opbygning af nye partnerskaber og skabelse af ny dynamik. Fire hovedmålsætninger blev videreført:

Anerkendelse af rettigheder — at anerkende retten for mennesker, der oplever fattigdom og social udstødelse til at leve med værdighed og til fuldt ud at deltage i samfundet.

Fælles ansvar og deltagelse — at øge offentlighedens accept af politikker for social integration og handlinger, at understrege det kollektive og individuelle ansvar i forbindelse med bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

Samhørighed — fremme af et mere samhörigt samfund ved at øge den offentlige bevidsthed om fordelene for alle ved et samfund, der udrydder fattigdom, arbejder for en retfærdig fordeling og ikke marginaliserer nogen.

Engagement og handling — bekræftelse af EU's stærke politiske engagement om at bekæmpe fattigdom og social udstødelse og fremme af dette engagement og indsats på alle niveauer.

2. DET EUROPÆISKE ÅR 2010: IMPLEMENTERING OG HOVEDAKTIVITETER

2.1. Ledelse og finansiel gennemførelse

Et budget på 17 250 000 EUR gik til aktiviteter i 29 deltagende lande (EU27 plus Island og Norge) og på europæisk plan.

Programmering og økonomisk forvaltning i medlemsstaterne

Nationale gennemførelsesorganer har koordineret EY2010 og forvaltet EU-støtten på nationalt plan i overensstemmelse med et nationalt program udviklet i samråd med centrale aktører.

Samlet fik de 29 nationale gennemførelsesorganer (27 medlemsstater, Norge og Island) tildelt i alt 9 270 000 EUR fra EU-budgettet, i henhold til den indirekte centrale forvaltningsprocedure. I hvert land, der modtog beløbet, skulle det modsvares af et beløb, der som minimum svarede til EU-tilskuddet. Nogle lande gav mere, end der krævedes. Desuden blev privat finansiering sikret gennem indkaldelser af forslag, med en variabel procentsats for medfinansieringskravene.

Programmering og finansiel forvaltning på EU-plan

Et budget på 8 mio. EUR blev øremærket til initiativer på europæisk plan, de fleste af disse var vigtige aktiviteter på europæisk plan. Generelt blev de finansieret 100 %, mens andre (åbnings- og afslutningskonferencer) var 80 % medfinansieret. Mens de paneuropæiske initiativer blev koordineret på europæisk plan blev andre gennemført decentraliseret i de deltagende lande med et tæt samarbejde mellem kommunikationskontrahentens nationale korrespondenter og de nationale gennemførelsesorganer. Et rådgivende udvalg bestående af repræsentanter fra de deltagende lande mødtes regelmæssigt for at rådgive og bistå Kommissionen i planlægningen og gennemførelsen af EY2010-aktiviteterne. En ekspertgruppe af EU-interessenter, bestående af omkring 70 europæiske ngo'er og organisationer (netværk eller regionale/lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, fonde,

tænketanke, europæiske/internationale organer) har fungeret som informations- og høringskanal og har afholdt møder fem gange mellem marts 2009 og marts 2011.

EY2010 i tal

- 29 deltagerlande (27 medlemsstater, Norge og Island).
- Omkring 900 samfinansierede aktiviteter, som iværksættes enten af gennemførelsesorganer eller af interessenter; yderligere mindst 1 800 nationale og lokale aktiviteter, der anvender logoet.
- Omkring 40 begivenheder i EU (organiseret af EU-organer eller i partnerskab med store begivenheder).
- 164 ambassadører (160 på nationalt og 4 på europæisk niveau).
- 49 mio. seere og lyttere nået ved radio/tv-udsendelser.
- Over 400 000 enkelte besøgere på hjemmesiden.
- Over 10 000 trykte/online-artikler.
- 1 200 bidrag til journalistkonkurrencen og 60 vindere.
- Mere end 60 videoer, der er produceret på EU-niveau.
- 200 fotografier fra 18 europæiske lande, der deltager i *Art Partner Project*.
- Samlet budget på 17 250 000 EUR (EU-budgettet) + 9 mio. EUR (nationale budgetter), dvs. i alt 26 250 000 EUR.

2.2. Gennemførelse i de deltagende lande

Lokale aktiviteter

Meget af aktiviteten på nationalt, regionalt og lokalt plan blev fremmet af interessenter, især ngo'er, der tilrettelagde 664 samfinansierede projekter, og de nationale gennemførelsesorganer, der direkte tilrettelagde 220 aktiviteter. Disse omfattede:

- opmærksomhedsskabende aktiviteter (debatter, didaktiske materialer, mediarbejde, konkurrencer, solidaritetskæder, åbne universiteter, sociale netværk osv.)
- direkte støtte til de berørte parter (oplysninger om rettigheder, støtte til lokalsamfundet, indflydelse gennem kunst, uformel uddannelse ...)
- politikudvikling (konferencer, seminarer, deltagelse i møder, introduktion af nye politiske ordninger og handlingsplaner ...)
- ekspertise-relaterede aktiviteter (forskning, undersøgelser, publikationer ...).

Der var mere uddannelses- og medierelaterede output end studier og undersøgelser, hvilket afspejler årets rolle som en oplysningskampagne. Der blev produceret omkring 10 000 trykte/online artikler.

Antallet og omfanget af samfinansierede projekter, der støttedes af interessenter, varierede betydeligt, fra 1 i Finland og 2 i Litauen til 71 i Frankrig og 92 i Irland. I de fleste lande var det gennemsnitlige omfang af medfinansiering under 20 000 EUR, hvilket gjorde det muligt at støtte organisationer med begrænset absorptionskapacitet. Desuden blev der givet "moralisk støtte" til mere end 1 800 nationale og lokale aktiviteter, der brugte logoet uden at modtage EY2010-støtte.

De nationale "ambassadørers" rolle

I alt udpegede 22 lande 160 nationale EY2010-ambassadører med henblik på at nå et bredere publikum. De kom fra forskellige baggrunde: skuespillere, sangere, ngo-aktivister, akademikere, sportsfolk, forretningsfolk, folk med en direkte oplevelse af fattigdom og social udstødelse, folk fra grupper af særligt udsatte (handicappede, romaer, enlige mødre osv.). Antallet af ambassadører, der blev udnævnt, varierer fra 1 (i Frankrig og Rumænien) til 26 i Østrig.

2.3. Aktiviteter på EU-plan

Selv om mange aktiviteter blev koordineret og gennemført af Europa-Kommissionen, blev et betydeligt antal også udført af det spanske og det belgiske formandskab, interessenter og andre EU-institutioner og -organer.

Informations-, kommunikations- og pr-kampagne

Den primære aktivitet på europæisk plan var en fælles kampagne koordineret af Europa-Kommissionen, for det meste på 23 sprog, der i de deltagende lande blev gennemført i samarbejde med kommunikationspartneren og de nationale gennemførelsesorganer:

- udvikling af et mediarelationsnetværk og regelmæssig opsøgende aktivitet over for medier (print/online/audiovisuelt), der dækker de vigtigste begivenheder (f.eks. morgenpressemøder)
- online-værktøjer - herunder et kampagnenetsted (www.2010againstopoverty.eu) på 23 sprog, brug af Facebook-gruppen *Social Europe*, Flickr-side for fotos samt beskeder på Youtube, EUtube og Wikipedia
- publikationer - en Eurobarometer-brochure, et nyhedsbrev (6 udgaver), et kompendium om god praksis ("*Getting out of Poverty*"), et "efter 2010"-magasin ("*Springboard into the Future*") og en oversigt over nøgletal
- produktion af audiovisuelt materiale (en promotion-film på 23 sprog, 29 korte landespecifikke film og nyhedsfilm om vigtige begivenheder)
- partnerskab med 26 europæiske begivenheder (musik, filmfestivaler, ngo-arrangementer osv.)

- reklamemateriale (plakater, bogmærker, kuglepenne, t-shirts, nøglesnore)
- fire ambassadører for kampagnen på EU-plan (Vaira Vīķe-Freiberga, Lesley-Anne Knight, Michał Piróg og Tasha de Vasconcelos), som har øget mediernes interesse og øget EY2010's profil gennem deres aktive deltagelse og anbefaling af EY2010-missionen.

EY2010 åbnings- og lukningsarrangementer

Åbningskonferencen, der blev afholdt i Madrid den 21. januar af det spanske formandskab, blev overværet af 400 deltagere. På den afsluttende konference den 17. december i Bruxelles under det belgiske formandskab gennemgik man de vigtigste resultater og fremhævede udvalgte nationale projekter. Sluterklæringen om det europæiske år (se nedenfor), som blev vedtaget af Ministerrådet, blev ved denne lejlighed godkendt formelt. Den brede politiske vilje til at nå EY2010's mål blev afspejlet ved deltagelsen i begge arrangementer: en bred vifte af beslutningstagere og interessenter fik følgeskab af repræsentanter på højt plan, herunder formændene for Det Europæiske Råd og Kommissionen, lederne af de spanske og belgiske regeringer og adskillige nationale ministre.

To temauger

To temauger blev afholdt i juni og oktober til at skabe momentum ved at koncentrere en række EU-aktiviteter og nationale aktiviteter og begivenheder over en kort periode med en stærk vægt på partnerskab og deltagelse.

To årslange initiativer — Art Partner og en paneuropæisk journalistkonkurrence

Det såkaldte *Art Partner Project (IN)VISIBLE* (april 2010 – november 2010) opfordrede kunststuderende i hele EU til at visualisere fattigdom gennem fotografering. Alle billeder blev vist på EY2010 hjemmesiden og 70 blev vist på en udstilling i Bruxelles i slutningen af 2010. Journalistkonkurrencen (april 2010 - december 2010) havde til formål at støtte journalister, hvis arbejde har bidraget til øget bevidsthed og bredere forståelse af fattigdom og social udstødelse. Næsten 1 200 artikler eller audiovisuelle rapporter blev forelagt, og både nationale og europæiske vindere blev udvalgt.

Eurobarometer-undersøgelser og -studier

I en Eurobarometer-undersøgelse, der blev offentliggjort i oktober 2009³, undersøgte den offentlige mening om politikker til forebyggelse og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Fire bølger af 'flash'-Eurobarometer-undersøgelser om den offentlige opfattelse af de sociale virkninger af krisen blev også gennemført og offentliggjort.

³ *Special Eurobarometer No 321* http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_321_en.pdf

Aktiviteter på EU-plan tilrettelagt af partnere

Mange europæiske aktiviteter blev organiseret i tillæg til dem, der koordineres af GD EMPL i Kommissionen.

- En særlig koalition af ngo'er⁴ samlede mere end 40 organisationer og oprettede fælles aktiviteter (menneskelig kæde rundt om Europa-Parlamentet, deres egen hjemmeside www.endpoverty.eu, informationsudveksling).
- Et stort antal europæiske aktører har udviklet aktiviteter for EY2010, herunder konferencer, opmærksomhedsskabende arrangementer og specifikt støttearbejde.
- Europa-Parlamentet afgav flere relaterede betænkninger, afholdt i juni et møde mellem mennesker ramt af fattigdom og afholdt en "*borgernes Agora*" om emnet i januar 2011.
- Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg afholdt en konference på højt plan om fattigdom og social udstødelse (maj 2010) og nedsatte en stående gruppe om EY2010 samt iværksatte flere konkrete initiativer ("folkeuniversitet", høring).
- Regionsudvalget afholdt et forum i juni, og en af dets politiske grupper tilrettelagde en filmkonkurrence ("Poverty in Europe: Can you picture a way out?").
- Europa-Kommissionens repræsentationer i de deltagende lande har givet vigtig information ved at organisere mange kommunikationsaktiviteter (f.eks. en fotokonkurrence, opsøgende arbejde over for dårligt stillede grupper, udendørs koncerter, info-stande) og deltagelse i forskellige diskussioner, debatter og konferencer om temaerne. *Europe Direct*-informationscentre var også aktivt involveret i mange lande.
- I Europa-Kommissionen selv har en lang række generaldirektorater ud over GD EMPL udviklet konkrete projekter og initiativer (f.eks. om sundhed, informationsfundet, forskning, ungdom, kultur, turisme osv.).
- Forud for EY2010 tildelte Europa-Kommissionens EU-journalistkonkurrence "*Sammen mod forskelsbehandling*" i 2009 en særpris til artikler med fokus på fattigdom og diskrimination.

3. HVAD HAR DET EUROPÆISKE ÅR OPNÅET?

3.1. Et fast politisk engagement på trods af en vanskelig økonomisk situation

Det europæiske år fandt sted i en kritisk social kontekst samtidig med drøftelser om fremtiden for centrale EU-politikker. Med udgangspunkt i dynamikken i lanceringen af EY2010 i hele EU hjalp det med til at skabe momentum og understregede dermed behovet for politisk engagement på højeste niveau.

⁴ <http://endpoverty.eu>.

På denne baggrund blev kampen mod fattigdom og social udstødelse anerkendt som en af de vigtigste prioriteter for Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. For første gang nogensinde er denne forpligtelse knyttet til et numerisk mål, nemlig at løfte "mindst 20 millioner mennesker ud af fattigdom og social udstødelse inden 2020". Sluterkæringen fra EY2010⁵ markerede en yderligere forpligtelse til at forfølge og uddybe disse bestræbelser.

Europa 2020 erkender behovet for et stærkt engagement på nationalt plan. Medlemsstaterne blev derfor opfordret til at definere et specifikt nationalt mål for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse i deres nationale reformprogrammer. EY2010 bidrog også til intern politisk udvikling uden for Europa 2020, eftersom en række lande benyttede lejligheden til at udvikle eller implementere nye politiske initiativer, og til at styrke forbindelserne til andre politiske temaer (såsom sundhed, retsvæsen, bekæmpelse af forskelsbehandling og finans).

Men samtidig med at denne udvikling udgør et skridt fremad i styrke EU og medlemsstaternes engagement, skal den ses i lyset af situationen for de mest sårbare, som i mange tilfælde blev forværret i 2010.

3.2. Udvikling af nye partnerskaber og alliancer

EY2010 har givet et væsentligt incitament til at styrke partnerskaber og inddrage nye spillere, fra lokalt til europæisk niveau. Disse alliancer blev primært bygget mellem interessenter (især ngo'er og fonde), men involverede også institutionelle aktører på forskellige niveauer (lokale myndigheder, akademikere, kulturelle organisationer, skoler osv.).

Desuden udgjorde EY2010 en drivkraft til at overvinde de traditionelle grænser ved at inddrage spillere, der, selv om de måske er mindre direkte engageret i afhjælpning af fattigdom og social udstødelse, stadig har en afgørende betydning (f.eks. erhvervslivet, medierne, andre offentlige myndigheder end sociale integrationsafdelinger, etc.). I nogle lande har inddragelse af EY2010 ambassadører spillet en betydelig rolle i denne henseende. På europæisk plan er samarbejdet blevet styrket med en række af de centrale organer og nye interessenter såvel som på tværs af afdelinger i Europa-Kommissionen. Men trods visse positive eksempler blev mulighederne for at styrke forbindelserne med arbejdsmarkedets parter og den private sektor ikke fuldt udnyttet.

3.3. Opfyldelse af behovet for bedre kommunikation

At nå ud til et bredt publikum og forme opfattelsen af fattigdom var et særligt udfordrende mål for EY2010. Data indsamlet af kommunikationspartneren viser, at oplysninger om handicapåret nåede omkring en tiendedel af EU's befolkning gennem radio og tv, og derigennem bidrog til at øge kendskabet til de forskellige aspekter af fattigdom i Europa og EU's rolle. EY2010 skabte også, både skriftligt og elektronisk, stor presseomtale, især omkring de store begivenheder og vigtige stadier. Sociale mediekanaler blev også udviklet til at nå ud til et bredere publikum.

⁵ Rådets erklæring om det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse: Samarbejde om at bekæmpe fattigdom i 2010 og fremover. 3053. møde i Rådet for Beskæftigelse, Socialpolitik Sundhed og Forbrugerpolitik, Bruxelles, den 6. december 2010, EUT C 333 af 10.12.2010, s. 8.

Initiativets indflydelse på at eliminere fordomme er vanskeligere at vurdere. Ikke desto mindre gav en række centrale aktiviteter, såsom EU-konferencen "*Poverty between Reality and Perception — the communication challenge*" i oktober 2009 såvel som nationale, regionale og lokale initiativer ordet til dem, der lever i fattigdom. De har også udløst en nødvendig diskussion om, hvordan man bedst kan rapportere om et komplekst emne ved at kombinere interesserne hos dem, der oplever fattigdom med de begrænsninger, som et stadig mere krævende journalistisk arbejde bevirker.

Endelig har EY2010 øget bevidstheden om behovet for, at de offentlige institutioner kommunikerer bedre, og på en anden måde, om sociale integrationsemner og yderligere at samarbejde med medier og både nå ud til dem, der er i farezonen, og til offentligheden. Nye metoder blev afprøvet og videreudviklet med dette for øje (f.eks. partnerskab med større begivenheder eller medier).

3.4. Mod større deltagelse af dem, der oplever fattigdom

Deltagelse af mennesker, der lever i fattigdom blev erkendt som et vigtigt mål for EY2010, både for at fremme personlig udvikling og som en mere direkte form for deltagelse i samfundslivet. EY2010 levede delvist op til forventningerne ved at give mulighed for, at mænd og kvinder, der er direkte berørt, har kunnet blive hørt i forbindelse med vigtige begivenheder (åbnings- og afslutningskonferencer, græsrodsorganisationer arrangementer, folkeuniversiteter) og mediarbejde (video, konference om opfattelsen af fattigdom) og øge deres tilstedeværelse som deltagere i sådanne arrangementer. EY2010 støttede også udviklingen af strukturerede former for deltagelse gennem en række projekter udviklet i de deltagende lande.

Endvidere bidrog EY2010 til at udforske sammenhængen mellem social udstødelse, fattigdom og diskrimination. De gennemførte initiativer har til en vis grad haft en positiv effekt for alle grupper, der er i risiko for forskelsbehandling (f.eks. såsom indvandrere, etniske minoriteter, personer med handicap, ældre).

3.5. Supplement til de eksisterende EU-initiativer

EY2010 supplerede eksisterende EU-initiativer og -programmer inden for social integration og mindskelse af uligheder, såsom Progress-programmet⁶ og den åbne sociale koordineringsmetode. Det gav mulighed for at finansiere projekter, der ikke var berettiget til støtte fra andre EU-programmer, og hjalp derigennem med til at nå ud til en bredere vifte af medspillere. Mulighederne for at supplere andre EU-finansierede initiativer blev dog ikke udnyttet fuldt ud og vil blive yderligere udviklet i forbindelse med den næste flerårige finansielle ramme.

3.6. Udvikling af innovative tilgange

En række innovative tilgange blev testet i løbet af EY2010: anvendelse af sociale medier til kommunikation, dialog med journalister, avancerede partcipatoriske tilgange til politisk planlægning, evidensbaseret socialpolitik og socialt entreprenørskab. Nogle initiativer skabte forbindelser med andre politiske områder, især på inden for de sundhedsmæssige, retlige og

⁶ Som illustreret ved en indkaldelse af projektforslag om reduktion af de sundhedsmæssige uligheder i 2010

finansielle områder. Virkningen af disse nyskabelser er potentielt betydelige, og de kan udvikles yderligere. Imidlertid vil de nuværende budgetkonsolideringsbestræbelser være en væsentlig hindring for en opskalering.

3.7. Integration af kønsligestilling

Der blev indført arbejdsmæssige bestemmelser for at tage kønsaspektet i betragtning for eksempel i styringen af EY2010, og indirekte data tyder på, at kønsspecifikke spørgsmål såsom enlige forældre og hjemløshed blev behandlet på en afbalanceret måde. Men kønsaspektet var ikke i fokus hos de centrale EY2010-aktører, og der blev ikke systematisk produceret kønsopdelte data.

4. VEJEN FREM: ETABLERING AF VARIGE RESULTATER

Virkningerne af den økonomiske krise fortsætter. Arbejdsløsheden er fortsat på et højt niveau, og EU har stadig et uacceptabelt antal mennesker, der lever under fattigdomsgrænsen eller på kanten af samfundet. Selve samhørigheden i det europæiske samfund er på spil⁷.

Mens væsentlige politikker til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse primært er i hænderne på medlemsstaterne, har EU en vigtig rolle at spille, og EU skal leve op til forventningerne. EU har klare kompetencer og nye instrumenter til at støtte medlemsstaterne og til at gøre en forskel i livet for de mest sårbare. Disse omfatter Europa 2020 såvel som den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse⁸, som begge har lagt den sociale integration højt på EU-dagsordenen.

4.1. Europa 2020: fra tilsagn til levering

Krisen har illustreret, i hvilket omfang den økonomiske og sociale udvikling i EU-medlemsstaterne er indbyrdes forbundet. På baggrund af denne lektion har EU indført en ny arbejdsmetode, det såkaldte europæiske semester, for at sikre en EU-koordination på centrale politiske prioriteter, inden der træffes beslutninger på nationalt plan. Aktiviteterne i 2011 har sat stærkt fokus på bæredygtige offentlige finanser og skabelse af arbejdspladser og vækst. Bekæmpelse af arbejdsløshed og de sociale konsekvenser af krisen er en af de fem prioriteringer i den årlige vækstundersøgelse for 2012⁹, hvorefter medlemsstaterne skal beskytte de sårbare borgere ved at forbedre effektiviteten af de sociale sikringsordninger, gennemførelse af strategierne for en aktiv integrationsstrategi og sikring af adgang til tjenester til støtte af integration på arbejdsmarkedet og i samfundet.

Indsatsen bør intensiveres, således at den historiske forpligtelse til at mindske fattigdom og social udstødelse i 2020 resulterer i konkrete forandringer. I alt har 26 medlemsstater nu foreslået nationale mål for fattigdomsstrategierne og fremhævet deres særlige strategi for gennemførelse i de nationale reformprogrammer, som de forelagde i april 2011. Hidtil har disse dog ikke kunne opfylde det ambitionsniveau, der kollektivt aftales i juni 2010.

⁷ Udvalget for Social Beskyttelse, rapport om den sociale dimension af Europa 2020-strategien, 2011.

⁸ Den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse: En europæisk ramme for social og territorial samhørighed, KOM(2010) 758 endelig.

⁹ KOM(2011) 815 endelig, Årlig vækstundersøgelse 2012.

4.2. Den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse: rammerne for en indsats

Som ét af flagskibsinitiativerne i Europa 2020 sætter platformen fokus på Kommissionens dagsorden om at intensivere bestræbelserne på at bekæmpe fattigdom og social udstødelse, som direkte bygger på erfaringerne fra EY2010.

Fremme af en partnerskabstilgang og inddrage en bredere kreds

Et af de vigtigste mål for platformen er at udvide og styrke inddragelse af interessenter. Til dette formål er den gruppe af interessenter, der blev oprettet for EY2010, blevet vedligeholdt og udbygget. Kommissionen har også arbejdet sammen med Rådets formandskaber om at omdanne den årlige rundbordskonference mod fattigdom og social udstødelse til en bredere årlig kongres, der vil gøre status over fremskridtene i retning af de overordnede mål og overvåge gennemførelsen af aktiviteterne under platformen. Den første årlige kongres fandt sted den 17. og 18. oktober 2011. Med tiden vil kongressen give mulighed for at styrke og uddybe samarbejdet med andre EU-institutioner og organer og styrke forbindelserne til andre politiske områder, samt med væsentlige interessenter

Virkeliggørelse af resultater på tværs af det politiske spektrum

I meddelelsen om platformen blev der foreslået en række foranstaltninger på centrale politiske områder, ud over den sociale integration i snæver forstand. Disse omfatter finansielle tjenesteydelser (Kommissionens henstilling om adgang til at oprette og anvende en basal betalingskonto¹⁰), energi, uddannelse (f.eks. Kommissionens meddelelse og Rådets henstilling om politikker, som skal mindske skolefrafald¹¹), sundhed (lanceringen af det europæiske innovationspartnerskab om aktiv og sund aldring i 2011, gennemførelsen af meddelelsen om "Solidaritet på sundhedsområdet: reducere helbredsmæssige uligheder i EU"¹²), migration og integration. Det vil navnlig være nødvendigt at intensivere indsatsen for at fremme integrationen af romaer i samfundene i EU og til at bistå minoriteters integration i nabolandene, som fastsat i EU-rammerne for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020¹³. Beskyttelse og integration af mindretal, herunder romaer, er også særdeles relevant som en uundværlig del af visumliberaliseringsprocessen over for de østlige partnerskabslande og post-visumliberaliseringsovervågningen over for de visumfrie lande på Vestbalkan.

En mere effektiv anvendelse af EU-midlerne og ESF

I overensstemmelse med budgetgennemgangen fremhævedes det i meddelelsen om platformen, at Den Europæiske Socialfond bør anvendes til at understøtte medlemsstaternes bestræbelser på at nå Europa 2020-målene, herunder fattigdomsbekæmpelsesmålet. Således sætter lovpakken om samhørighedspolitikken for 2014-20 vedtaget af Kommissionen den 5. oktober betydeligt stærkere fokus på social integration. Kampen mod fattigdom og social udstødelse er anerkendt som et af de fire tematiske mål for Den Europæiske Socialfond. Ifølge

¹⁰ K(2011) 4977/4.

¹¹ KOM(2011) 18, EUT C 191(2011).

¹² KOM(2009) 567 endelig.

¹³ En EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020, (KOM)2011 173 endelig.

Kommissionens forslag¹⁴ skal en minimumsandel på 20 % af ESF gå til social integration, herunder med følgende prioriteter: inklusion, integration af dårligt stillede grupper, adgang til tjenester, social økonomi og EU-ledede udviklingsstrategier. Deltagelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet vil blive yderligere fremmet, i lighed med en forenkling af måden, det gennemføres på.

Udvikling af en evidensbaseret tilgang til social innovation og reform

Den stigende efterspørgsel efter social intervention har ført til en voksende erkendelse af behovet for at udforske nye metoder til at opfylde nuværende og kommende sociale udfordringer, forbedre omkostningseffektiviteten af de sociale politikker og gøre bedre brug af evaluering i udformningen af politikker. Platformen har derfor bebudet et vigtigt initiativ om social innovation, der omfatter: fremme af evidensbaseret social innovation gennem oplysningsaktiviteter, politisk og finansiel støtte til projekter, kapacitetsopbygning for de centrale aktører og yderligere udvikling af metodiske tilgange.

Optrapning af politisk koordinering mellem medlemsstaterne

I overensstemmelse med Udvalget for Social Beskyttelses udtalelse om "Styrkelse af den åbne sociale koordinationsmetode i forbindelse med Europa 2020-strategien", som Rådet vedtog den 17. juni 2011 er der behov for at forbedre synligheden og effekten af den åbne sociale koordinationsmetode. Den sociale dimension af Europa 2020-strategien giver mulighed for at genoplive den åbne sociale koordinationsmetode. Indsatsen vil fokusere på at styrke gensidig læring og analytisk kapacitet, bedre engagement af interessenter og udvikling af synergier med den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse.

5. KONKLUSIONER

EY2010 har kunnet sætte nyt skub i bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse i Europa. På et særdeles udfordrende tidspunkt for økonomien og samfundet åbnede EY2010 manges øjne for virkeligheden af fattigdom og social udstødelse i Europa, mens det udløste et behov for at finde innovative og mere effektive programmer. Det bragte opmærksomhed til de nuværende og potentielle bidrag fra interessenter og politiske beslutningstagere, påpegede mediernes betydelige multiplikative funktion og understregede vigtigheden af at lytte til udsagn fra mænd og kvinder, der lever i fattigdom. Det understregede også behovet for politisk engagement på højeste niveau og for at nå ud til folk, der ikke er traditionelt involveret i politik for social integration. De efterfølgende europæiske år (frivilligt arbejde i 2011, aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne i 2012 og borgernes Europaår i 2013) har tætte forbindelser med de emner, der blev behandlet i 2010, og erfaringerne fra EY2010 kan anvendes i forberedelsen og gennemførelsen af dem.

Fokus skal nu gå over til at holde det momentum, EY2010 skabte. Med dette mål for øje vil Europa-Kommissionen arbejde sammen med Rådet, Europa-Parlamentet og alle de centrale aktører om at gennemføre de instrumenter, som Europa 2020-strategien og den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse indeholder.

¹⁴ KOM(2011) 607 endelig, forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1081/2006.

BILAG

EKSEMPLER PÅ INITIATIVER FRA DE DELTAGENDE LANDE, NATIONALE GENNEMFØRELSESORGANER ELLER EUROPA-KOMMISSIONENS REPRÆSENTATIONER

- Et belgisk projekt for at hjælpe socialt udstødte mennesker til at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet gennem skræddersyet rådgivning og netværk.
- En bustur rundt i Portugal med unge kunstnere for at øge offentlighedens bevidsthed om fattigdom og social udstødelse.
- Et projekt i Nederlandene for at samle lokale partnerskaber i 60 forskellige lokalsamfund og udvikle integrerede strategier til at tackle social udstødelse i deres områder.
- Et irsk partnerskab til på landets største radiostation at sende historier om mennesker, der lever i fattigdom.
- Et østrigsk program til at uddanne finansielle rådgivere til at rådgive mennesker, der er konfronteret med gæld og andre finansielle problemer.
- Et tysk projekt til at hjælpe dårligt stillede mennesker med indvandrerbaggrund til at integrere sig i samfundet ved at tilbyde dem volontørarbejde i lokalsamfundet.
- En række regionale seminarer i Frankrig for at fremhæve det ansvar, de regionale myndigheder har i bekæmpelsen af fattigdom, der giver mulighed for mangfoldigheden af byer og regioner.
- Et program i Danmark designet til at hjælpe mennesker med psykiske handicap i arbejde ved at uddanne jobcenterpersonale til håndtering af deres specifikke behov.
- En kampagne i Luxembourg for at fremme en ejendomsmæglertjeneste, der hjælper folk med at få adgang til rimelige boliger i den private sektor og samtidig sikre acceptable lejeindbetalinger til udlejere.
- En italiensk supermarked, som byder på gratis basisfødevarer til de mest trængende.
- En essay-konkurrence dedikeret til EY2010 og forårsdagen blev arrangeret af Europa-Kommissionens repræsentation i Bulgarien. De bedste essays blev offentliggjort i en brochure.
- Workshoper for skolebørn (fra 14 til 19 år) om emnet "Kampen mod fattigdom og social udstødelse", arrangeret af Europa-Kommissionens kontor i Wales. Over 480 elever deltog i alt.
- Information til lokale partnere om EU's sociale programmer rettet mod at forbedre den sociale integration af romaer og andre grupper i fare, organiseret af *Europe Direct*-informationscentret i Komotini, Grækenland.

ANBEFALINGER FOR KOMMENDE EUROPÆISKE ÅR

Europa-Kommissionen tilslutter sig følgende anbefalinger, der hovedsageligt stammer fra den eksterne evaluering, vedrørende forvaltning, planlægning og gennemførelse af fremtidige europæiske år.

Forudgående planlægning og opfølgning

- Udvikle ordninger for detaljeret programplanlægning, således at aktivitet på EU-niveau er planlagt mindst et år i forvejen og sørge for en tilsvarende forudgående planlægning i de deltagende lande.
- Sikre, at der følges op på tilsagn, enten ved at beholde et mindre team til at følge op på året eller ved formelt at pålægge et kontor i Europa-Kommissionen at varetage opgaven.
- På nationalt plan styrke forbindelserne mellem de år, som er tematisk forbundet, ved at forbinde afslutningsceremonien for et år med åbningsceremonien for det følgende år.
- Identificere mulige partnerbegivenheder tidligt og etablere partnerskaber mindst seks måneder før starten af året.
- Styrke planlægning og koordinering mellem alle Europa-Kommissionens kommunikationstjenester før starten af året.

Administrative procedurer

- Kontrollere rammerne for den administrative, kontraktmæssige og finansielle forvaltning af national støtte med henblik på at reducere ledelsesmæssige og administrative byrder inden for gennemførelsesorganerne både på EU- og nationalt plan.
- Udarbejde en manuel for projektledere om forvaltning af tilskud, der skal tilpasses til og bruges af de nationale gennemførelsesorganer.

Kommunikationsværktøjer

- Yderligere udvikle innovative kommunikationskanaler for europæiske år, især *social networking*-værktøjer.
- Overvej at opgive princippet om ambassadører på EU-niveau. Hvis de skønnes at være nødvendige, bør der være et tilstrækkeligt antal individer (10-15) fra en række miljøer for at sikre virkning.
- Lige fra starten klarlægge kommunikationspartnerens og de nationale gennemførelsesorganers respektive roller i forbindelse med gennemførelsen af kommunikationskampagnen på nationalt plan.

- Regelmæssige kontakter til pressen og journalister er afgørende.
- Opretholde en fleksibel margen ved gennemførelsen af kommunikationskampagnen på nationalt plan, så den kan tilpasses lokale behov og situationer.
- Anvendelse af engagerede nationale ambassadører, som med sikkerhed er tilgængelige, og højtstående embedsmænd for at tiltrække mediernes opmærksomhed i landene, udvikle strategiske partnerskaber med de vigtigste medieaktører.
- Bedre at definere rollerne for Europa-Kommissionens repræsentationer og medietjenester/opsøgende tjenester, der er baseret i medlemsstaterne (drives af de nationale regeringer eller andre organisationer), ligesom *Europe Direct*-informationscentrene, således at deres input til kommunikationsaktiviteterne kan styrkes yderligere.

De berørte parter deltager

- Sørge for, at styringsmekanismerne for samspil med interessenterne er passende til en effektiv styring af forventningerne, bevare en sondring mellem det administrative og det politiske.
- Tillade interessenter til at tage en større rolle i aktiviteter på EU-niveau ved at bidrage til udformningen af kommunikationskampagnen; gensidig tillid og pålidelighed er nøglefaktorer her.
- Helt fra starten inddrage de nationale aktører i udformningen af de nationale programmer for at sikre deres fulde støtte. Give dem mulighed for at give feedback i løbet af kampagnen.
- Være opmærksom på dobbeltarbejde, hvis interessenterne foretrækker at udvikle deres egne hjemmesider, logoer og slogans.